

Sygnatura akt XVIII C 1630/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Poznań, dnia 5 stycznia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XVIII Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Iwona Godlewska

Protokolant: sekretarz sądowy Iwona Kucemba

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 22 grudnia 2016 r. w Poznaniu

sprawy z powództwa (...) sp. z o.o. w P.

przeciwko M. R., E. S. i W. S.

o zapłatę

po rozpoznaniu zarzutów pozwanych M. R., E. S. i W. S. od nakazu zapłaty z dnia 31 maja 2016 r. wydanego przez Sąd Okręgowy w Poznaniu w sprawie XVIII Nc 177/16

1. utrzymuje w mocy nakaz zapłaty z dnia 31 maja 2016 r. wydany przez Sąd Okręgowy w Poznaniu w sprawie XVIII Nc 177/16,
2. kosztami procesu wywołanymi wniesieniem zarzutów od nakazu zapłaty obciąża wszystkich pozwanych w zakresie poniesionym.

S SO Iwona Godlewska

UZASADNIENIE

Powódka (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P. wniosła pozew o orzeczenie nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym, aby pozwani M. R., E. S. i W. S. zapłacili solidarnie powódce kwotę 117.475,42 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 12 kwietnia 2016 r. do dnia zapłaty oraz zasądzenie od pozwanych na rzecz powódki kosztów postępowania nakazowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W przypadku wniesienia przez pozwanych zarzutów od nakazu zapłaty powódka wniosła o utrzymanie nakazu zapłaty w mocy oraz zasądzenie od pozwanych na rzecz powódki kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powódka wskazała, że posiada weksel bez protestu z dnia 21 października 2014 r. wystawiony przez pozwaną M. R., a poręczony przez pozwanych E. i W. S.. Termin płatności weksla upłynął w dniu 11 kwietnia 2016 r. Pozwani nie wykupili weksla.

Nakazem zapłaty wydanym w dniu 31 maja 2016 r. w postępowaniu nakazowym Sąd nakazał pozwanym, aby zapłacili solidarnie na rzecz powódki w terminie dwóch tygodni kwotę 117.475,42 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie i kosztami procesu.

Pozwani W. S. i E. S. pismami z dnia 27 czerwca 2016 r. wniesli zarzuty od nakazu zapłaty z dnia 31 maja 2016 r. Zaskarżyli w całości nakaz zapłaty i wniesli o uchylenie nakazu zapłaty oraz oddalenie powództwa w całości. Ponadto pozwani wniesli o zwolnienie od opłaty od zarzutów.

W uzasadnieniu wskazali, że powódka w okresie trwania 4-miesięcznej współpracy nierzetelnie i niewłaściwie wywiązywała się z umowy o współpracy. Pozwani zarzucili, że powódka nie sporządziła protokołu zdawczo-odbiorczego sklepu oraz pozostawiła im niesprawny monitoring. Pozwani podnieśli, że sklepem opiekował się opiekun, zgodnie z umową o współpracę, ale było ich czterech i od żadnego z nich nie uzyskali pomocy. Pozwani stwierdzili, że przeprowadzono dwukrotną pełną inwentaryzację sklepu, z których nie otrzymali rozliczenia potwierdzającego wysokość roszczenia wekslowego. Nie mają dostępu do dokumentów, m.in. do faktur, druków zamówień, reklamacji, not, zwrotów, inwentaryzacji, poczty e-mailowej, gdyż dokumenty znajdowały się w komputerze na zapleczu sklepu, który został zablokowany z chwilą wypowiedzenia umowy. Pozwani stwierdzili, że doszło do tworzenia sztucznych długów z mienia ajenta M. R., doprowadzając podstępem do zawarcia niekorzystnej umowy i nieprawidłowości przy rozliczeniu, powodując nieuzasadnione powiększenie zadłużenia wobec powódki.

Pismem z dnia 21 sierpnia 2016 r. pozwana M. R. złożyła zarzuty od nakazu zapłaty z dnia 31 maja 2016 r., zaskarżając go w całości, wnosząc o jego uchylenie i oddalenie powództwa w całości. Ponadto pozwana wniosła o zwolnienie od opłaty od zarzutów.

W uzasadnieniu, podobnie jak pozwani W. i E. S., zarzuciła powódce tworzenie sztucznych długów z jej mienia jako ajenta, doprowadzając ją podstępem do zawarcia niekorzystnej umowy i doprowadzenie do nieprawidłowości przy rozliczeniu, powodując nieuzasadnione powiększenie zadłużenia wobec powódki. Przytoczyła te same argumenty co pozostali pozwani. A ponadto zarzuciła próbę przekupstwa urzędników Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej, aby wydali pozytywną decyzję na prowadzenie sklepu przez ajenta, pomimo nieścisłości i braków jakie należało spełnić przy prowadzeniu działalności zgodnie z wymogami Sanepidu.

Postanowieniem z dnia 28 października 2016 r. Sąd zwolnił pozwanych od kosztów sądowych w całości.

W piśmie z dnia 21 listopada 2016 r. powódka ustosunkowała się do zarzutów pozwanych, wnosząc o utrzymanie nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym w całości w mocy w stosunku do pozwanych oraz zasądzenie od pozwanych na rzecz powódki kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Powódka wniosła o wyłączenie do odrębnego postępowania roszczenia pozwanych sformułowanego w zarzutach od nakazu zapłaty co do prawidłowego wykonania umowy Współpracy.

Powódka zaprzeczyła, aby weksel gwarancyjny in blanco został przez nią uzupełniony nieprawidłowo i niezgodnie z otrzymanym upoważnieniem, tj. deklaracją wekslową. Powódka zaprzeczyła, aby uzupełniła weksel w oparciu o „sztucznie tworzone długi”. Powódka wraz z wezwaniem do zapłaty z dnia 26 stycznia 2016 r. przesłała pozwanej M. R. pełne zestawienie dokumentów księgowych wraz z zestawieniem wpłat przez nią uczynionych, jakie uwzględnione są we wzajemnym rozliczeniu stron, co pozwalało pozwanej na zweryfikowanie salda wzajemnych rozliczeń. Powódka wskazała, że dołączyła do pozwu oświadczenie wekslowe, z którego wprost wynikają warunki na jakich przedmiotowy weksel mógł zostać uzupełniony. Odnosząc się do zarzutu nagannej praktyki polegającej na egzekwowaniu roszczeń na podstawie weksla niepełnego, wskazano, iż skorzystanie z weksla niepełnego nie jest w żaden sposób niezgodne z prawem. Powódka przedstawiła szczegółowe rozliczenie wzajemnych roszczeń stron, dołączając do pozwu stosowne dokumenty. Zdaniem powódki wyniki inwentaryzacji nie mają wpływu na rozliczenie stron, które jest dokonywane wyłącznie na podstawie rozliczenia dokumentów księgowych enumeratywnie wskazanych w dołączonym zestawieniu. Powódka podniosła, że zarzut rzekomych nieprawidłowości podczas trwania współpracy pomiędzy spółką a M. R. nie jest przedmiotem niniejszego postępowania. Za całkowicie nieprzydatny dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy należało uznać zdaniem powódki zarzut nie sporządzenia protokołu zdawczo-odbiorczego.

Pismem z dnia 21 grudnia 2016 r. pozwana M. R. wniosła o odroczenie terminu rozprawy wyznaczonego na dzień 22 grudnia 2016 r. Uzasadniając swój wniosek pozwana wskazała na krótki odstęp czasu od momentu otrzymania korespondencji do momentu wyznaczenia rozprawy, w którym nie udało jej się znaleźć pełnomocnika procesowego, na którego byłoby ją stać. Ponadto stwierdziła, że sytuacja życiowa nie pozwala jej na pozostawienie w wyznaczonym terminie dzieci bez opieki oraz dojazd na rozprawę (300 km) przekracza jej możliwości finansowe. Podniosła, że Sąd zna jej obecną sytuację, która znalazła potwierdzenie w zwolnieniu od kosztów sądowych.

Na rozprawie w dniu 22 grudnia 2016 r. powódka cofnęła wniosek wskazany w odpowiedzi na zarzuty od nakazu zapłaty o wyłączenie do odrębnego postępowania roszczenia pozwanych sformułowanego w zarzutach od nakazu zapłaty co do prawidłowego wykonania umowy Współpracy.

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 22 października 2014 r. powódka (...) Sp. z o.o. zawarła z pozwaną M. R. Umowę Współpracy, na podstawie której pozwana prowadziła sklep (...) Punkt sprzedaży w N., przy ul. (...).

M. R. w okresie od dnia 22 października 2014 r. do dnia 7 marca 2015 r. prowadziła sklep. Z tego tytułu został zakupiony przez nią towar, który powódka wydała i dostarczyła pozwanej.

Dowód: faktury VAT, WZ, protokoły rozbieżności (k. 131-276).

M. R. na zabezpieczenie roszczeń wynikających ze współpracy z powódką w zakresie prowadzenia sklepu (...) w N. wystawiła weksel in blanco z klauzulą bez protestu. W oświadczeniu wekslowym wskazano, iż posiadacz weksla in blanco, tj. (...) Sp. z o.o. z/s w P. wystawionego i wręczonego w związku z zawarciem Umowy Współpracy z dnia 22 października 2014 r. będzie uprawniony do wypełnienia tego weksla na kwotę wszelkich wymagalnych zobowiązań handlowych lub świadczenia usług wraz z należnościami ubocznymi. Posiadacz weksla uprawniony ponadto będzie do wypełnienia tego weksla, według własnego w zakresie daty i miejsca wystawienia, daty i miejsca płatności, nazwy i siedziby posiadacza jako remitenta oraz do opatrzenia weksla według własnego uznania klauzulą domicylu, klauzulą bez protestu.

Dowód: weksel (k. 4), notarialne poświadczenie podpisów Rep. A numer 1544/2014 (k. 5), oświadczenie wekslowe (k. 9).

Za zobowiązania M. R. wynikające z Umowy Współpracy poręczyli E. S. i W. S.. W oświadczeniu wekslowym stwierdzono, iż wypełniony weksel posiadacz weksla będzie uprawniony przedstawić do zapłaty, a w przypadku nie zapłacenia sumy wekslowej przez wystawcę lub poręczycieli w terminie siedmiu dni od daty wezwania wystąpić do sądu o wydanie nakazu zapłaty bez konieczności oprotestowania weksla. Wezwanie do zapłaty kwoty wymagalnych zobowiązań wystawca jak i poręczyciele traktują jako przedstawienie weksla do wykupu. Ponadto pod oświadczeniem wekslowym małżonkowie W. i E. S. wyrazili zgodę na poręczenie weksla przez współmałżonka E./W. S..

Dowód: weksel (k. 4), notarialne poświadczenie podpisów Rep. A numer 1544/2014 (k. 5), oświadczenie wekslowe (k. 9).

W dniu 4 marca 2015 r. powódka rozwiązała z M. R. Umowę Współpracy na prowadzenie sklepu (...) w N.. W związku z rozwiązaniem umowy pozwana miała roszczenia wobec powódki o wypłacenie dla niej prowizji za prowadzenie sklepu.

W dniu 12 marca 2015 r. M. R. przekazała powódce pozostały towar z prowadzonego przez nią sklepu oraz dwa komplety kluczy.

Na dzień 13 kwietnia 2015 r. M. R. wykazywała wobec powódki zadłużenie w wysokości 217.213,02 zł. Następnie dokonano weryfikacji i rozliczenia dokumentów oraz zwrotu towarów powódce. W związku z tym wystawiono faktury korygujące odpowiadające wartości towaru, który (...) Sp. z o.o. przejęła po rozwiązaniu Umowy Współpracy, umniejszając zobowiązanie wobec Spółki. W piśmie z dnia 13 kwietnia 2015 r. Spółka wskazała pozwanej M. R. dane do zalogowania się do Portalu Managera (...).

W okresie trwania współpracy stron, pozwana M. R. zakupiła od powódki towary handlowe oraz została obciążona z tego tytułu na łączną kwotę 545.129,28 zł. Wskazana kwota została pomniejszona przez powódkę o noty w kwocie 3.642,22 zł, faktury korygujące w kwocie 115.231,73 zł oraz kwotę kompensat w wysokości 175,45. Pozwana M. R. z tytułu zobowiązań, w tym za zakup towarów handlowych od powódki wpłaciła kwotę 308.604,46 zł.

Po dokonaniu wzajemnych rozliczeń i zaksięgowaniu dokonanych przez M. R. wpłat, powódka doręczyła pozwanej zestawienie dokumentów księgowych wraz z zestawieniem dokonanych przez nią wpłat na rachunek bankowy spółki. Na dzień 21 listopada 2016 r. niuregulowane należności wyniosły 117.475,42 zł

Dowód: pismo pozwanej z dnia 6 maja 2015 r. wraz z potwierdzeniem nadania (k. 70-71), pismo M. R. z dnia 12 marca 2015 r. (k. 123), pismo powódki z dnia 13 kwietnia 2015 r. (k. 124), zestawienie dokumentów finansowych rozliczonych z pozwaną na dzień 21 listopada 2016 r. (k. 125-129), zestawienie niezapłaconych faktur i not (k. 130), faktury VAT oraz noty księgowe za okres od 15 marca 2015 r. do 30 kwietnia 2015 r. (k. 277-281).

Powódka pismem z dnia 26 stycznia 2016 r. wezwała pozwaną M. R. do zapłaty kwoty 117.475,42 zł z tytułu niezapłaconych faktur za dostarczony towar oraz innych zobowiązań wynikających z Umowy Współpracy z dnia 22 października 2014 r. Pozwanej wyznaczono termin płatności 30 dni, od daty otrzymania wezwania. Do powyższego pisma załączono zestawienie dokumentów księgowych.

Pozwana wezwanie odebrała w dniu 8 lutego 2016 r. M. R. nie spełniła świadczenia we wskazanym terminie.

Dowód wezwanie do zapłaty z dnia 26 stycznia 2016 r. wraz z dowodem doręczenia (k. 117-118) , zestawienie dokumentów finansowych (k. 118-122).

Pismami z dnia 23 marca 2016 r. powódka przedstawiła pozwanym weksel do wykupu, wskazując jako sumę wekslową kwotę 117.475,42 zł, zaś termin płatności określono na dzień 11 kwietnia 2016 r.

Dowód: wezwania do wykupu weksla z dnia 23 marca 2016 r. (k. 6-8).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych wyżej dokumentów.

Dokumenty urzędowe zgromadzone w aktach niniejszego postępowania uznano za wiarygodne w całości – zostały sporządzone w odpowiedniej formie przez uprawnione do tego organy i w ramach ich kompetencji - art. 244§ 1 kpc, zgodnie z treścią którego dokumenty urzędowe, sporządzone w przepisanej formie przez powołane do tego organy władzy publicznej i inne organy państwowe w zakresie ich działania, stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone.

Dokumenty prywatne, o których stanowi przepis art. 245 kpc, jako stanowiące dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie zostały uznane również jako wiarygodne – strony nie kwestionowały ich treści i autentyczności, a Sąd nie znalazł podstaw, aby podważyć ich moc dowodową i wiarygodność z urzędu. Stąd stały się podstawą powyższych ustaleń.

Fakt, że żadna ze stron nie kwestionowała treści kserokopii dokumentów znajdujących się w aktach sprawy, pozwolił na potraktowanie tych kserokopii – na podstawie art. 231 kpc – jako dowodów pośrednich istnienia dokumentów o treści im odpowiadającej.

Na rozprawie w dniu 22 grudnia 2016 r. Sąd oddalił wniosek pozwanej M. R. o odroczenie terminu rozprawy. Wniosek pozwanej nie zasługiwał na uwzględnienie m.in. z uwagi na fakt, że pozwana została o terminie rozprawy z dnia 22 grudnia 2016 r. **zawiadomiona** pismem z dnia 8 listopada 2016 r. (k. 94), podobnie jak pozostali pozwani. Zawiadomienie o posiedzeniu Sądu oznacza, iż stawiennictwo strony na rozprawie nie jest obowiązkowe. W pouczeniu do pisma ze Sądu z dnia 8 listopada 2016 r. (k. 94v) wskazano, że niestawiennictwo stron w zasadzie nie tamuje rozpoznania sprawy. Tym samym obecność pozwanej M. R. na rozprawie w dniu 22 grudnia 2016 r. nie była obowiązkowa. Ponadto Sąd nie informował, że pozwana M. R. miałaby być przesłuchiwana w charakterze strony, a tylko wówczas jej stawiennictwo byłoby obowiązkowe. Na uwagę zasługuje okoliczność, że pozwana nie odebrała przesyłki poleconej ze Sądu dotyczącej zawiadomienia o terminie rozprawy. Przesyłka została pozostawiona w aktach sprawy ze skutkiem doręczenia na dzień 30 listopada 2016 r. (k. 293). Zatem Sąd domniemywa, że M. R. dowiedziała się o terminie rozprawy od pozostałych pozwanych, którzy przesyłki poleczone odebrali w dniu 15 listopada 2016 r.(k.

291-292). Odnosząc się do treści wniosku, należy stwierdzić, że minęło wystarczająco dużo czasu od dnia skutecznego doręczenia przesyłki sądowej o terminie rozprawy, aby pozwana M. R. mogła znaleźć profesjonalnego pełnomocnika, który by ją reprezentował w niniejszym postępowaniu. Poza tym pozwana od dnia 19 sierpnia 2016 r. (k. 61), tj. od dnia doręczenia nakazu zapłaty z dnia 31 maja 2016 r. wiedziała o toczącym się postępowaniu i zasady doświadczenia życiowego wskazują, że jeżeli chciałaby korzystać z profesjonalnej pomocy prawnej to mogłaby uczynić to m. in. w miesiącu sierpniu, gdy składała do Sądu pismo z zarzutami od nakazu zapłaty. Sąd oczywiście zna sytuację materialną pozwanej, przedstawioną we wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych, ale nie miała ona wpływu na uwzględnienie wniosku o odroczenie terminu rozprawy. Okoliczność, że pozwana nie mogła zorganizować opieki nad dziećmi w ocenie Sądu, mogłaby się powtarzać, tak samo jak kwestia dojazdu do Sądu, gdyby Sąd odroczył termin rozprawy, co w konsekwencji mogłoby prowadzić do bezpodstawnego przedłużenia postępowania sądowego. Pozwana nie została przy tym pozbawiona możliwości obrony oraz wypowiedzenia się co do twierdzeń strony powodowej, gdyż wniosła skutecznie zarzuty od nakazu zapłaty oraz została przez Sąd poinformowana o możliwości wnoszenia dalszych pism procesowych (k. 94). W świetle powyższych uwag, wniosek pozwanej M. R. nie zasługiwał na uwzględnienie.

Sąd zważył, co następuje:

Analiza całokształtu zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego pozwoliła Sądowi na uznanie, że żądanie powódki zasługuje na uwzględnienie.

Weksel in blanco może być środkiem zabezpieczenia wierzytelności wynikających z różnych stosunków prawnych. Wystawiony jako własny i wręczony w związku z zawarciem określonej umowy prowadzi do powstania zobowiązania wekslowego wystawcy. Zobowiązanie wekslowe z takiego weksla ma samodzielny, abstrakcyjny charakter i jest niezależne od podstawy prawnej jego zaciągnięcia. Posiadaczowi weksla, który jest pierwszym wierzycielem (remitentem), przysługuje w stosunku do wystawcy zarówno roszczenie ze stosunku podstawowego, jak i z weksla, jednak może on tylko raz uzyskać zaspokojenie swojej wierzytelności i do niego należy wybór roszczenia. Wierzyciel, który dochodzi wierzytelności wekslowej, nie musi wykazywać podstawy prawnej zobowiązania, może powołać się tylko na treść weksla. W stosunku między wystawcą a remitentem samodzielność zobowiązania wekslowego ulega jednak osłabieniu. Jeżeli zobowiązanie wekslowe jest ważne, wystawca może, w braku skutecznych zarzutów wekslowych (formalnych), podnieść zarzuty oparte na stosunku podstawowym i na ich podstawie podważać zarówno istnienie, jak i rozmiar zobowiązania wekslowego ze względu na jego związek ze stosunkiem podstawowym. Spór przenosi się wówczas na płaszczyznę stosunku prawa cywilnego, który w związku z zarzutami wystawcy podlega badaniu przez sąd rozpoznający sprawę.

Po wniesieniu zarzutów od nakazu zapłaty, wydanego na podstawie weksla gwarancyjnego, spór z płaszczyzny stosunku prawa wekslowego przenosi się na ogólną płaszczyznę stosunku prawa cywilnego. Strony mogą zatem powoływać się na podstawy faktyczne i prawne wynikające z łączącego je stosunku prawnego, który jest źródłem dochodzonego przez powoda roszczenia cywilnoprawnego, nawet jeśli okaże się, że roszczenie wekslowe nie istnieje (por. wyrok SN z dnia 14.03.1997 r. w sprawie I CKN 48/97, OSNC 1997 r. nr 9 poz.124 z glosą aprobującą A. Szpunara Przegląd Sądowy 1998 r. nr 4 poz.100 oraz glosa A. Szpunara do uchwały SN z dnia 31.05.1994 r. w sprawie III CZP 75/94, OSP 1995 r. nr 2 poz.33).

W postępowaniu dowodowym z weksla inaczej jest rozłożony ciężar dowodu. W omawianym przypadku zachodzi swoiste przeniesienie ciężaru dowodu z powoda na pozwanego. Jak stwierdza w swej uchwale z dnia 07 stycznia 1967 r. Sąd Najwyższy: „Ponieważ weksel jedynie zabezpiecza wierzytelność cywilną, przeto dłużnikowi przysługują przeciwko roszczeniu wekslowemu te wszystkie zarzuty, jakie mu przysługują przeciwko roszczeniu cywilnemu. Sytuacja jednak dłużnika staje się na skutek wystawienia weksla o tyle trudniejsza, że wydanie wierzycielowi weksla stwarza domniemanie istnienia w chwili wydania weksla wierzytelności w wysokości sumy wekslowej i przerzuca w ten sposób ciężar dowodu przeciwnego na dłużnika, gdy tymczasem w braku weksla dowód istnienia i wysokości wierzytelności obciąża wierzyciela.” (sygn. akt III CZP 19/66, OSNCP 1968, poz. 79). Wystawienie weksla ma na celu zabezpieczenie wierzytelności, a zobowiązanie cywilne wystawcy istnieje nadal. Sąd Apelacyjny w Poznaniu w wyroku z dnia 02 marca 2005 r. (sygn. akt I ACa 1413/04, LEX nr 166828, OSA 2006/4/10) wyraził pogląd, iż: „Udowodnienie

przez pozwanego w postępowaniu nakazowym opartym na wekslu gwarancyjnym in blanco nieistnienia zobowiązania ze stosunku podstawowego powoduje upadek roszczenia opartego na wekslu. Możliwe jest to jednak wtedy, gdy powód poda nie tylko sumę zadłużenia, ale również wyliczy i wskaże, co składa się na sumę. Bez tego pozwany nie jest w stanie wykazać niezgodności sumy wekslowej z zawartym porozumieniem." Zgodnie natomiast z uchwałą Sądu Najwyższego z 24 kwietnia 1972 r. (sygn. akt III PZP 17/70, OSNCP 1973, poz. 72): „(...) w sądowej fazie postępowania nakazowego pozwani mogą bronić się zarzutami wynikającymi ze stosunku "podstawowego", ponoszą jednak ciężar dowodu, że roszczenie powoda z tego stosunku w całości albo w części nie istnieje.", „ (...) bezpodstawność roszczenia cywilnoprawnego pociąga za sobą bezpodstawność roszczenia opartego na wekslu. Stosunek cywilnoprawny zatem rozstrzyga o tym, czy i w jakim zakresie istnieje po stronie dłużnika zobowiązanie wekslowe zaciągnięte wobec wierzyciela w celu zabezpieczenia wierzytelności cywilnoprawnej.”

Z uwagi na powyższe skonkludować należy, iż **w postępowaniu wekslowym to dłużnik, czyli pozwany musi udowodnić nieistnienie wierzytelności** i to na nim spoczywa ciężar obalenia domniemania, że skoro wystawiono i wydano weksel, to musiała powstać wierzytelność, którą on zabezpiecza.

Poza sporem pomiędzy stronami pozostawało, że pozwana M. R. zawarła z powódką (...) Sp. z o.o. w dniu 22 października 2014 r. Umowę Współpracy, w ramach której prowadziła sklep (...) w N.. M. R. w dniu 21 października 2014 r. wystawiła weksel gwarancyjny in blanco, a pozwani W. i E. S. poręczyli za wystawcę weksla, tj. M. R..

W niniejszej sprawie pozwani zarzucili powódce wypełnienie weksla niezgodnie z deklaracją wekslową poprzez niewykazanie roszczenia wekslowego w zakresie istnienia roszczenia ze stosunku podstawowego.

Weksel wystawiony przez M. R., a poręczony przez W. i E. S. – wypełniony następnie przez powódkę jako posiadacza spełnia wymogi formalne określone w art. 101 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 roku Prawo wekslowe (Dz. U. z 1936 r. nr 37, p. 282, ze zm.). Odpowiedzialność M. R. jako wystawcy wynika z art. 9 w/w ustawy, a pozwanych E. i W. S. jako poręczycieli wekslowych z art. 32 w zw. z art. 30 Prawa wekslowego.

Zgodnie z art. 32 prawa wekslowego poręczyciel wekslowy odpowiada tak samo, jak ten, za kogo poręczył. Zobowiązanie poręczyciela jest ważne, chociażby nawet zobowiązanie, za które poręcza, było nieważne z jakiegokolwiek przyczyny z wyjątkiem wady formalnej. Poręczyciel wekslowy, który zapłacił weksel, nabywa prawa, wynikające z wekslu, przeciw osobie, za którą poręczył, i przeciw tym, którzy wobec tej osoby odpowiadają z wekslu. Stosowanie do art. 30 komentowanej ustawy, zapłatę wekslu można zabezpieczyć poręczeniem wekslowym (aval) co do całości sumy wekslowej lub co do jej części. Poręczenie może dać osoba trzecia lub nawet osoba, podpisana na wekslu.

Odpowiedzialność solidarna pozwanych wynika z art. 47, zgodnie z którym kto weksel wystawił, przyjął, indosował lub zań poręczył, odpowiada wobec posiadacza solidarnie. Posiadacz może dochodzić roszczeń przeciw jednemu, kilku lub wszystkim dłużnikom bez potrzeby zachowania porządku, w jakim się zobowiązali. Takie samo prawo ma każdy dłużnik wekslowy, który weksel wykupił. Dochodzenie sądowe roszczeń przeciw jednemu dłużnikowi nie tamuje dochodzenia przeciw innym dłużnikom, nawet następującym po dłużniku, przeciw któremu wpierw skierowano dochodzenie sądowe.

Poręczyciel wekslowy nie odpowiada tylko wówczas, jeżeli:

a) poręczenie zostało udzielone na wekslu niespełniającym warunków art. 1 lub 101 (tak SN w: uzasadnieniu wyroku z dnia 5 maja 2005 r., III CK 520/04, OSN 2006, nr 4, poz. 67; z dnia 31 marca 2006 r., IV CSK 132/05, LEX nr 195420; zob. wyrok SA w Gdańsku z dnia 10 marca 1994 r., I ACr 1178/94, OSA 1995, z. 3 poz. 8 i wyrok SA w Katowicach z dnia 30 września 2005 r., I ACa 1286/05, LEX nr 164627). Nieważny weksel skutkuje zatem nieważnością poręczenia wekslowego;

b) nie powstało ważne zobowiązanie osoby, za którą poręczył. Tak będzie w przypadku, gdy awalant nie złożył na wekslu podpisu w ogóle lub nie złożył ważnego podpisu. Będzie to miało w sytuacji, gdy podpisał się tylko imieniem, złożył podpis w sposób mechaniczny lub zamiast podpisu umieścił znak lub znaki graficzne niebędące podpisem (taki

pogląd prezentuje zgodnie doktryna np. M. Grzeško, Poręczenie wekslowe, Kraków 1999, s. 65; T. Komosa, W. Opalski, Prawo..., s. 80; M.H. Koziński (w:) Prawo..., red. A. Szumański, s. 249; A.D. Szczygielski, Poręka..., 18; A. Szpunar, Komentarz..., s. 170; R. Zimmermann, Poręczenie wekslowe, Sopot 1998, s. 32 oraz SN w uzasadnieniu wyroku z dnia 5 czerwca 1997 r., II CKN 185/97, OSN 1997, nr 12, poz. 201). Nieważne jest także poręczenie udzielone za indosanta, który zwolnił się od odpowiedzialności, względnie za trasata, który weksła nie akceptował (szerzej w komentarzu 5 do art. 31).

W niniejszej sprawie nie mamy do czynienia z w/w przypadkami, albowiem istnieje ważne zobowiązanie, które zostało zabezpieczone wekslem oraz weksel spełnia wymogi określone w art. 101 ustawy – Prawo wekslowe.

W sytuacji weksła własnego in blanco dłużnik wekslowy - zarówno wystawca jak i poręczyciel - może podnosić zarzuty zarówno ze stosunku wekslowego –np. zarzut sfalszowania weksła, jak i ze stosunku podstawowego – np. spełnienie świadczenia, nie wystarczy jednak tego zarzutu tylko sformułować – zgodnie z art. 6 k.c. należy go udowodnić.

Zgodnie z art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która wywodzi z niego skutki prawne. W judykaturze wskazuje się, iż to na stronie pozwanej ciąży obowiązek wykazania, że suma wpisana na wekslu jest niezgodna z treścią deklaracji wekslowej (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 października 2013 r., I CSK 763/12, LEX nr 1408884).

W okolicznościach faktycznych niniejszej sprawy, to na pozwanych, jako dłużnikach wekslowych spoczywał zatem ciężar wykazania nieistnienia, bądź nieważności zobowiązania wekslowego, czy też skutecznego podniesienia i wykazania zarzutu o charakterze formalnym, niweczącego roszczenie oparte na wekslu. Pozwani zaś nie wykazali oraz nie uprawdopodobnili swoich twierdzeń. W orzecznictwie wskazuje się, iż nie ma podstaw, aby ciężar dowodzenia okoliczności ze stosunku podstawowego uzasadniających uzupełnienie weksła, przerzucać na wierzyciela wekslowego. Tym bardziej okoliczności takie nie powinny być badane przez sąd z urzędu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 października 2000r., V CKN 136/00, OSNC z 2001r., nr 6, poz. 89; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 października 2008r., IV CSK 238/08, LEX nr 590265; wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 13 lipca 2005r., I ACa 23/05, LEX nr 175166, wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 16 kwietnia 2008r., V ACa 118/08, LEX nr 447161, Biul.SAKa 2008/3/31).

W niniejszej sprawie powódka wywiązała się z obowiązku podania kwoty zadłużenia oraz podała tytuł z jakiego dochodzi zasądzenia żądanej kwoty. Jak wskazano w pozwie wierzytelność ta wynika z Umowy Współpracy z dnia 22 października 2014 r., którego zabezpieczeniem był weksel in blanco z dnia 21 października 2014 r., wystawiony przez M. R., a poręczony przez W. i E. S.. Strona powodowa wykazała powód, dla którego weksel został wypełniony oraz poprawność jego uzupełnienia z oświadczeniem wekslowym. Wątpliwości pozwanych nie powinna była także budzić kwota dochodzona przedmiotowym pozwem – powódka przedstawiła wyczerpująco jakie kwoty i dlaczego składają się na sumę roszczenia. Dowód przeciwny, wobec tego obciążał stronę pozwaną, która nie wykazała, aby wskazane przez powódkę należności w rzeczywistości nie istniały.

Wskazać również należy, że M. R. w dniu 8 lutego 2016 r. zostało doręczone wezwanie do zapłaty z dnia 26 stycznia 2016 r. oraz zestawienie dokumentów księgowych wraz z zestawieniem wpłat przez nią uczynionych jakie uwzględniono przy wzajemnym rozliczeniu stron. Zatem pozwanej wówczas była znana wysokość zobowiązania, która jest taka sama jak suma weksłowa. Zarzut uzupełnienia weksła niezgodnie z deklaracją weksłową okazał się niezasadny także w świetle oświadczenia wekslowego, dołączonego do pozwu, a podpisanego przez pozwanych, z którego wynikają warunki na jakich przedmiotowy weksel mógł zostać uzupełniony. Powódka uzupełniła weksel zgodnie z oświadczeniem wekslowym. Pozwani byli świadomi istnienia stosunku podstawowego, którego zabezpieczenie stanowi przedmiotowy weksel, co wyraźnie wynika, ze zgromadzonego materiału dowodowego.

Odnosząc się do zarzutu pozwanych o nagannej praktyce powódki polegającej na egzekwowaniu roszczeń na podstawie weksła nieuzupełnionego, należy uznać, iż zarzut ten okazał się nieuzasadniony. Jak wynika z całokształtu materiału dowodowego, pozwani podpisali deklarację weksłową (oświadczenie wekslowe) przed notariuszem i mieli świadomość na jakich warunkach powódka może dochodzić roszczeń z weksła. W orzecznictwie wskazuje się, iż

skorzystanie z weksla niepełnego nie jest w żaden sposób niezgodne z prawem, jak podnoszą pozwani w zarzutach od nakazu zapłaty (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2014 r., II CSK384/14, LEX nr 1483948).

Nie zasługiwał na uwzględnienie zarzut pozwanych, iż nie otrzymali żadnej informacji dotyczącej kompletnego rozliczenia Umowy Współpracy z dnia 22 października 2014 r. Jak wynika ze zgromadzonego materiału dowodowego powódka dokonała rozliczenia Umowy Współpracy, po jej zakończeniu. Do odpowiedzi na zarzuty z dnia 21 listopada 2016 r. powódka załączyła zestawienie dokumentów księgowych wraz z zestawieniem wpłat, zestawienie niezapłaconych faktur oraz niezapłacone faktury VAT wraz z dowodami dostaw WZ. Ponadto na stronie 4 przedmiotowego pisma (k. 108), powódka wskazała sposób rozliczenia wzajemnych zobowiązań stron, poprzez wskazanie salda wzajemnych rozliczeń, w następujący sposób: 545.129,28 zł i 3.642,22 zł – 115.231,73 zł – 175,45 zł – 308.604,46 zł = 117.475,42 zł. Wskazane kwoty znajdują odzwierciedlenie w przedłożonych przez powódkę dokumentach, które nie były kwestionowane przez pozwanych, jak i sposób rozliczenia konta M. R.. Pozwana M. R. jako agent powinna po zakończeniu współpracy uregulować należności za zakupiony towar, czego nie uczyniła. Sąd pragnie podkreślić, iż M. R. wraz z pismem z dnia 26 stycznia 2016 r. zostały doręczone dokumenty księgowe wraz z zestawieniem wpłat. Poreęczyciele nie otrzymali takowych dokumentów, niemniej jednak mogli zwrócić się z prośbą do powódki o przesłanie im dokumentów rozliczeniowych, czego nie uczynili.

Pozwani zarzucili, że powódka nie wywiązywała się z umowy Współpracy z dnia 22 października 2014 r. Pozwani w żaden sposób nie wykazali swoich twierdzeń, w szczególności jakichkolwiek nieprawidłowości podczas trwania współpracy pomiędzy powódką a pozwaną M. R.. Nie przedłożyli Umowy Współpracy z dnia 22 października 2014 r., aby chociażby wykazać, jakie konkretne zapisy, zostały przez powódkę ewentualnie nieprzestrzegane. Brak odniesienia do treści umowy.

Pozwani w świetle art. 6 k.c. nie wykazali, aby w trakcie trwania Umowy z dnia 22 października 2014 r. dochodziło do nieprawidłowości i nadużyć ze strony powódki, w tym do pozostawienia agentowi niesprawnego monitoringu czy też nieuzyskania należytej pomocy ze strony opiekunów sklepu. Zaś pozwana M. R. nie wykazała, aby powódka próbowała przekupić urzędników Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej, aby wydali pozytywną decyzję na prowadzenie sklepu przez ajenta, pomimo nieścistości i braków jakie należało spełnić przy prowadzeniu działalności zgodnie z wymogami Sanepidu. Pozwani na te okoliczności nie zaoferowali żadnego dowodu. Poza gołosłownymi stwierdzeniami, nie naprowadzili postępowania dowodowego, aby wykazać, ewentualną słuszność stawianych zarzutów.

Odnosząc się do zarzutu braku udostępnienia dokumentów księgowych pozwanej M. R. w systemie informatycznym, należy wskazać, iż powódka w piśmie z dnia 13 kwietnia 2015 r. skierowanym do pozwanej M. R., poinformowała ją o możliwości użycia indywidualnego loginu i hasła w celu uzyskania dostępu do Portalu Managera (...), w którym mogła sprawdzić nierozliczone należności (k. 124).

Zarzut braku doręczenia pełnego rozliczenia z dwukrotnej inwentaryzacji sklepu nie ma w ocenie Sądu wpływu na rozliczenie stron, które jest dokonywane wyłącznie na podstawie rozliczenia dokumentów księgowych, w szczególności faktur VAT.

Odnosząc się do zarzutu pozwanych, że nie sporządzono protokołu zdawczo-odbiorczego sklepu, należy stwierdzić, że zarzut ten pozostaje bez znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Pozwani bezsprzecznie potwierdzili, że M. R. objęła sklep w N. przy ul. (...) i prowadziła w nim działalność gospodarczą. Wymagalne zobowiązania wynikają z dostaw towarów do sklepu oraz m.in. z faktur VAT. Ponadto protokoły zdawczo-odbiorcze nie stanowią podstawy do wystawiania dokumentów księgowych. Zatem bez znaczenia jest czy M. R. przejęła protokolarnie sklep czy też przez faktyczne wydanie.

Mając na uwadze wszystkie powyższe rozważania Sąd uznał roszczenie powódki w całości za zasadne. W myśl art. 493 § 1 k.p.c. pozwani powinni przedstawić zarzuty, które pod rygorem ich utraty należy zgłosić przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy oraz okoliczności faktyczne i dowody, pod rygorem ich pominięcia przez sąd (vide: wyrok

Sądu Najwyższego z dnia 11 października 2013 r., sygn. akt I CSK 763/12, LEX nr 1408884). Pozwani nie powołali dowodów na poparcie swoich twierdzeń.

Zgodnie z art. 496 k.p.c. po przeprowadzeniu rozprawy sąd wydaje wyrok, w którym nakaz zapłaty w całości lub w części utrzymuje w mocy albo go uchyla i orzeka o żądaniu pozwu, bądź też postanowieniem uchyla nakaz zapłaty i pozew odrzuca lub postępowanie umarza.

Jeżeli więc w wyniku rozpoznania zarzutów okaże się, że nakaz zapłaty jest prawidłowy sąd wydaje wyrok, w którym nakaz zapłaty utrzymuje w mocy w całości. W przedmiotowej sprawie Sąd utrzymał nakaz zapłaty z dnia 31 maja 2016 r. wydany przez Sąd Okręgowy w Poznaniu w sprawie XVIII Nc 177/16 w mocy w całości (punkt 1 sentencji wyroku).

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. Wobec tego, że pozwani przegrali sprawę w całości, kosztami procesu wywołanymi wniesieniem zarzutów od nakazu zapłaty Sąd obciążył wszystkich pozwanych w zakresie poniesionym.

SSO Iwona Godlewska